

10 клас

Урок №10

Дата:

НІМЕЧЧИНА. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ. ГОСПОДАРСТВО.

Очікувані результати НПД: учні називають домінуючі складники третинного, вторинного та первинного секторів економіки ФРН, наводять приклади промислових виробництв та послуг, що визначають міжнародну спеціалізацію країни, складають комплексну економіко-географічну характеристику.

Розвивальна та виховна мета: розвивати вміння виділяти істотні ознаки, узагальнювати, робити висновки, здатність до пошуку та засвоєння нових знань; виховувати зацікавленість до сучасного світу, бажання розуміти соціально-економічні процеси, які в ньому відбуваються.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: підручники, атласи, політична карта Європи, ресурси Інтернету.

Опорні та базові поняття: постіндустріальна країна, ВВП, промисловість, сфера послуг, сільське господарство, транспорт, зовнішньоекономічні зв'язки.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Ви вже знаєте, що Німеччина — найпотужніша в економічному відношенні євро пейська країна. Важко повірити, що тривалий час вона вважалася економічними «задвірками» Європи. Після поразки в Другій світовій війні Німеччині було заборонено мати велику армію, оснащену важким озброєнням. Ця досить принизлива обставина мала й позитивні наслідки. Стало можливим направити значні кошти на відновлення та розвиток зруйнованого війною господарств та подальший розвиток мирної економіки.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку

III. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЧУТТЄВОГО ДОСВІДУ Й ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

Пригадайте види товарів, вироблених у Німеччині, та їх якісні характеристики.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни.

Німеччина належить до найрозвинутіших постіндустріальних держав світу. Загальний ВВП (за ПКС) — 3,997 трлн \$ (2016) — 5-те місце в світі, ВВП на душу населення — 48,4 тис. \$ — 29-те місце. **Структура ВВП:** сільське господарство — 0,8 %, промисловість — 30,3 %, сфера послуг — 69,1 %. Висока частка промислового сектора у ВВП порівняно з іншими постіндустріальними країнами. За обсягом промислового виробництва — 4-те місце в світі після Китаю, США та Японії.

Основним чинником економічного успіху Німеччини фахівці вважають «людський фактор», а також широке використання досягнень науково-технічного прогресу, обґрунтована політика уряду, участь у міжнародному поділі праці. Високий рівень оподаткування (48,8 %), висока роль держави.

2. Переважні складники третинного сектору.

У світовому господарстві Німеччина спеціалізується на фінансових і транспортних послугах, торгівлі, туризмі. Фінансовий центр — Франкфурт-на-Майні (Європейський центральний банк, Франкфуртська фондова біржа, штаб-квартири найбільших німецьких банків (*Deutsche Bank*, *DZ Bank*, *Commerzbank* та ін.)). Торговельні ярмарки, виставкові заходи: з 10 найбільших ярмарків світу 5 проходить у ФРН. У сфері торгівлі зайнято 13 % ЕАН. ФРН займає 7-ме місце в світі за кількістю туристичних відвідувань (понад 35 млн щорічно), 8-ме за доходами від туризму.

Якісна та густа мережа шляхів сполучення. Автобани (11 тис. км), система швидкісних залізниць, внутрішні водні шляхи (річки та канали — 7,6 тис. км), найбільший морський порт — Гамбург, аеропорт — Франкфурт-на-Майні.

3. Промисловість.

Характерні ознаки сучасної обробної промисловості: висока технічна оснащеність і високий рівень розвитку всіх виробництв, провідний характер машинобудування, хімічної промисловості, електроенергетики, чорної металургії; концентрація найважливіших промислових підприємств на заході країни та в Баварії.

У світі Німеччина спеціалізується на машинобудуванні, хімічній промисловості, чорній металургії та окремих виробництвах харчової промисловості (м'ясна, цукрова, пивоварна). ФРН — лідер європейського машинобудування (50 % вартості, 60 % експорту). Найбільші машинобудівні підприємства в міських агломераціях — Рейнсько-Рурській, Мюнхенській, Штутгартській, Кельнській, Гамбурзькій. За виробництвом автомобілів Німеччина посідає перше місце в Європі й четверте місце у світі. Провідні позиції ТНК «Даймлер-Бенц АГ» (Штутгарт, торговельна марка «Мерседес»), «Фольксваген» (Вольфсбург) разом із дочірньою «Ауді» (Інгольштадт), «БМВ» (Мюнхен), «Опель» (Рюссельхайм) та американська — «Форд» (найбільший завод у Кельні). Суднобудування, аерокосмічне, військове машинобудування, виробництво оброблюваних центрів, промислових роботів, верстатів, гірничошахтного, металургійного та енергетичного обладнання,

генераторів трансформаторів, електродвигунів, радіотехнічних виробів, побутових приладів, засобів зв'язку.

Хімічна — добрива, полімери, продукція побутової хімії тощо. За виробництвом хімічної продукції — друге місце у світі, за розмірами експорту — 1-ше. Фармацевтика. Основні підприємства зосереджені на Рейні та притоках. Людвігсгафен — хімічна столиця, концерн *BASF* — найбільша хімічна компанія в світі.

Електроенергетика. ТЕС — 41 %, АЕС — 14 %, ГЕС — 5 %, з відновлювальних джерел — 40 % (зокрема вітрова — 29 % (2018 р.)).

Чорна металургія — на власному паливі та імпорتنій залізній руді (Рур, Дуйсбург).

4. Сільське господарство.

Самозабезпеченість продуктами харчування 80–85 %. Тваринництво — 80 % вартості продукції (молочне скотарство й свинарство). Рослинництво: пшениця, жито, овес, ячмінь, кормові культури, цукровий буряк, хміль, картопля. Висока продуктивність та механізація.

5. Міжнародні зв'язки.

За обсягами експорту-імпорту — 3-тє місце в світі після США та Китаю. Експорт — автомобілі, обладнання, комп'ютерні та електронні вироби, хімічна та фармацевтична продукція, метали, текстиль, продукти харчування. Імпорт — транспортні засоби, хімікати, нафта, природний газ, сільськогосподарська продукція, продукти харчування. Основні торговельні партнери — країни ЄС, США, Китай.

Німеччина є надзвичайно важливим партнером України. Торгівля товарами та послугами між країнами становить понад 6,5 млрд дол. (2016 р.). За обсягами інвестицій в Україну Німеччина посідає третє місце. Україна найбільше постачає продукти харчування, імпортує продукцію машинобудування й хімічної промисловості.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Назвіть характерні ознаки:

- 1) сучасної обробної промисловості Німеччини;
- 2) сфери послуг;
- 3) зовнішньоекономічної діяльності.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Підручник, опрацювати § 10.
2. Нанесіть на контурну карту найбільші машинобудівні центри країни. Охарактеризуйте їх географію.